

Съвет на Европа, Договори — № 201

Конвенция на Съвета на Европа
за закрила на децата
срещу сексуална експлоатация
и сексуално насилие

Ланзароте, 25.X.2007 г.

Преамбюл

Държавите-членки на Съвета на Европа и другите подписали страни;

Като считат, че целта на Съвета на Европа е постигането на по-голямо единство между неговите членове;

Като считат, че всяко дете има право на необходимите за неговия статут на малолетно или непълнолетно лице мерки за закрила от страна на неговото семейство, обществото и държавата;

Като отбелязват, че сексуалната експлоатация на деца, в частност детската порнография и проституция, както и всички форми на сексуална злоупотреба с деца, включително действия, които са извършени в чужбина, са разрушителни за здравето и психо-социалното развитие на децата;

Като отбелязват, че сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца са нараснали до тревожни размери на вътрешно и на международно равнище, по-специално по отношение на по-широкото използване на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) както от децата, така и от извършителите, а също така, че превенцията и борбата срещу този вид сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца изискват международно сътрудничество;

Като считат, че благоденствието и висшите интереси на децата са основни ценности, споделяни от всички държави-членки и трябва да бъдат насърчавани без дискриминация;

Като припомнят Плана за действие, приет на Третата среща на върха на държавните и правителствени ръководители от Съвета на Европа (Варшава, 16-17 май 2005 г.) и като призовават за разработване на мерки за прекратяване на сексуалната експлоатация на деца;

Като припомнят по-специално Препоръка № R (91) 11 на Комитета на министрите относно сексуалната експлоатация, порнографията, проституцията и трафика на деца и младежи, Препоръка Rec (2001) 16 за закрила на децата срещу сексуална експлоатация, Конвенцията за престъпления в кибернетичното пространство (ETS № 185) и по-специално член 9 от нея, както и Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора (CETS № 197);

Като имат предвид Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (1950 г., ETS № 5), ревизираната Европейска социална харта (1996 г., ETS № 163), както и Европейската конвенция относно упражняване на правата на децата (1996 г., ETS 160);

Като също така имат предвид Конвенцията на ООН за правата на детето, по-специално член 34 от нея, Факултативния протокол относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография, Протокола за предотвратяване, възпиране и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, както и Конвенция на Международната организация на труда относно забраната и незабавни действия за ликвидирането на най-тежките форми на детския труд;

Като имат предвид Рамково решение на Съвета на Европейския съюз относно борбата със сексуалната експлоатация на деца и детската порнография (2004/68/ПВР), Рамковото решение на Съвета на Европейския съюз относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления (2001/220/ПВР), както и Рамково решение на Съвета на Европейския съюз относно борбата с трафика на хора (2002/629/ПВР);

Като вземат надлежно предвид други релевантни международни инструменти и програми в тази област, по-специално Стокхолмската декларация и Плана за действие, приети на Първия световен конгрес срещу сексуалната експлоатация на деца (27-31 август 1996 г.), Глобалния ангажимент от Йокохама, приет на Втория световен конгрес срещу сексуалната експлоатация на деца (17-20 декември 2001 г.), Ангажиментът от Будапеща и Плана за действие, приети в рамките на подготвителната конференция за Втория световен конгрес срещу сексуалната експлоатация на деца (20-21 ноември 2001 г.), Резолюция S-27/2 на Общото събрание на ООН „Свят, подходящ за деца“ и тригодишната програма „Да изградим Европа за и с децата“, приета след Третата среща на върха и започната от Конференцията в Монако (4-5 април 2006 г.);

Решени да допринесат ефективно за общата цел за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие, независимо кой е извършителят, и за предоставяне на помощ на пострадалите;

Като вземат предвид необходимостта от изготвяне на цялостен международен инструмент, насочен към аспектите на превенция, защита и наказателно право в борбата срещу всички форми на сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца, и създаване на специален механизъм за мониторинг,

Се споразумяха за следното:

Глава I – Цели, принцип за недискриминация и определения

Член 1 – Цели

- 1 Целите на настоящата Конвенция са следните:
 - а предотвратяване и борба срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца;
 - б закрила на правата на децата, жертви на сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба;
 - в насърчаване на националното и международното сътрудничество срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца.
- 2 За да се гарантира ефективното прилагане на разпоредбите ѝ от страните, настоящата Конвенция създава специален механизъм за мониторинг.

Член 2 – Принцип за недискриминация

Прилагането на разпоредбите на настоящата Конвенция от страните, по-специално ползването на мерки за закрила на правата на жертвите, трябва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имуществено състояние, рождение, сексуална ориентация, здравословно състояние, увреждания или друг някакъв признак.

Член 3 – Определения

За целите на настоящата Конвенция:

- а „Дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години;
- б „Сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца“ включва поведението, посочено в членове 18–23 от настоящата Конвенция;
- в „Жертва“ е всяко дете, подложено на сексуална експлоатация или сексуално насилие.

Глава II – Превантивни мерки

Член 4 – Принципи

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за предотвратяване на всички форми на сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца и за закрила на децата.

Член 5 – Набиране, обучение и повишаване на осведомеността на лицата, които работят в контакт с деца

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за насърчаване на осведомеността за закрила на правата на децата сред лицата, които са в редовни контакти с деца в образованието, здравеопазването, социалната защита, съдебния и правоприлагащия сектор, както и в области, свързани със спорта, културата и свободното време.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че лицата, посочени в параграф 1, имат достатъчно познания за сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца, начините за тяхното разпознаване и за посочената в член 12, параграф 1 възможност.
- 3 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки в съответствие с вътрешното си законодателство, за да осигури условията за достъп до професиите, чието упражняване предполага редовни контакти с деца, да гарантират, че кандидатите за тези професии не са били осъждани за актове на сексуална експлоатация или сексуално насилие над деца.

Член 6 – Образование за деца

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че в рамките на началното и средното образование децата получават информация относно рисковете от сексуална експлоатация и сексуално насилие, както и за начините да се предпазят, адаптирана към нивото на техните способности. Тази информация, осигурявана в сътрудничество с родителите, когато е уместно, се предоставя в по-общия контекст на информация за сексуалността, като следва да се обръща специално внимание на рискови ситуации, по-специално свързаните с използването на новите информационни и комуникационни технологии.

Член 7 – Програми или мерки за превантивна намеса

Всяка страна гарантира, че лицата, които се опасяват, че биха могли да извършат някое от престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, могат да получат достъп, когато е уместно, до ефективни програми или мерки за намеса, предназначени за оценка и предотвратяване на риска от извършване на престъпление.

Член 8 – Мерки за широката общественост

- 1 Всяка страна насърчава или осъществява кампании за повишаване на осведомеността, насочени към широката общественост, предоставящи информация за явлението сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца и за превантивните мерки, които могат да бъдат взети.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за предотвратяване или забрана на разпространението на материали, рекламиращи установените в съответствие с тази Конвенция престъпления.

Член 9 – Участие на децата, частния сектор, медиите и гражданското общество

- 1 Всяка страна насърчава участието на деца, в съответствие с нивото на техните способности, в разработването и прилагането на държавни политики, програми и други инициативи в областта на борбата срещу сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца.
- 2 Всяка страна насърчава частния сектор, по-специално сектора на информационните и комуникационни технологии, туризма и туристическата индустрия, банковия и финансовия сектор, както и гражданското общество, да участват в разработването и изпълнението на политики за предотвратяване на сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца и да прилагат вътрешни норми чрез саморегулиране или съвместно регулиране.
- 3 Всяка страна насърчава медиите да предоставят подходяща информация за всички аспекти на сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца при надлежно зачитане на независимостта на медиите и свободата на пресата.
- 4 Всяка страна насърчава финансиране, включително, когато е уместно, чрез създаването на фондове, на осъществяваните от гражданското общество проекти и програми за превенция и защита на децата от сексуална експлоатация и сексуално насилие.

Глава III – Специализирани власти и координационни органи

Член 10 – Национални мерки за координация и сътрудничество

- 1 Всяка страна предприема необходимите мерки за осигуряване на координация на национално или местно равнище между различните агенции, отговарящи за закрила, предотвратяване и борба срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца, по-специално в сектора на образованието, сектора на здравеопазването, социалните услуги, правоприлагащите и съдебните органи.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да създаде или да определи:
 - a независими компетентни национални или местни институции за насърчаване и закрила на правата на детето, като им осигурява конкретни ресурси и отговорности;
 - b механизми за събиране на данни или координационни точки на национално или местно равнище и то в сътрудничество с гражданското общество, с цел наблюдение и оценка на явлението сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца, при спазване на изискванията за защита на личните данни.
- 3 Всяка страна насърчава сътрудничеството между компетентните държавни органи, гражданското общество и частния сектор за по-добро предотвратяване и борба срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца.

Глава IV – Защитни мерки и помощ за жертвите

Член 11 – Принципи

- 1 Всяка страна изработва ефективни социални програми и създава мултидисциплинарни структури, за да осигури необходимата подкрепа за жертвите, за техни близки роднини и за всяко лице, което се грижи за тях.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че когато възрастта на жертвата не е точно установена и има причини да се смята, че жертвата е дете, той/тя следва да се ползва от предвидените за деца мерки за закрила и помощ, докато бъде установена възрастта му/й.

Член 12 – Съобщаване на съмнение за сексуална експлоатация или сексуално насилие

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че правилата за поверителност, наложени от вътрешното законодателство на някои специалисти, които работят в контакт с деца, не възпрепятстват възможността тези специалисти да съобщават на службите за закрила на детето за всяка ситуация, при която съществуват разумни основания да се смята, че дете е жертва на сексуална експлоатация или сексуално насилие.

- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за насърчаване на всяко лице, което притежава информация или добронамерено се съмнява за сексуална експлоатация или сексуална злоупотреба с деца, да докладва тези факти на компетентните служби.

Член 13 – Горещи телефони

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за насърчаване и подкрепа на създаването на информационни служби като телефонни или интернет линии за помощ, които да предоставят съвети на обаждащите се, дори поверително или при спазване на тяхната анонимност.

Член 14 - Подпомагане на жертвите

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за подпомагане на физическото и психосоциалното възстановяване на жертвите в краткосрочен и в дългосрочен план. Мерките, предприети съгласно настоящия параграф, следва надлежно да вземат под внимание мнението, нуждите и опасенията на детето.
- 2 Всяка страна предприема мерки при предвидените в нейното вътрешно право условия за сътрудничество с неправителствени организации, други релевантни организации или други части от гражданското общество, участващи в подпомагането на жертвите.
- 3 Когато родителите или лицата, които се грижат за детето, имат участие в неговата сексуална експлоатация или сексуално насилие, предприетите в изпълнение на член 11, параграф 1 процедури за намеса включват:
 - възможност за отстраняване на предполагаемия извършител;
 - възможност за извеждане на жертвата от неговата или нейната семейна среда. Условията и периодът на такова извеждане се определят в съответствие с висшия интерес на детето.
- 4 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че лицата, които са близки на жертвата, могат да се ползват, когато е уместно, от терапевтична помощ, по-специално от спешна психологическа помощ.

Глава V – Програми или мерки за намеса

Член 15 – Общи принципи

- 1 Всяка страна осигурява или насърчава в съответствие с вътрешното си законодателство ефективни програми или мерки за намеса за лицата, посочени в член 16, параграфи 1 и 2, с цел предотвратяване и свеждане до минимум на рисковете от повторни престъпления от сексуален характер срещу деца. Такива програми или мерки следва да са достъпни по всяко време в хода на производството, както в, така и извън затвора, съгласно предвидените във вътрешното законодателство условия.

- 2 Всяка страна осигурява или насърчава в съответствие с вътрешното си законодателство развиването на партньорства или други форми на сътрудничество между компетентните органи, по-специално здравните служби и социалните служби, както и съдебните органи и други органи, отговарящи за проследяване на посочените в член 16, точки 1 и 2 лица.
- 3 Всяка страна осъществява в съответствие с вътрешното си законодателство оценка на опасностите и възможните рискове от повторно извършване на престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, от лицата, посочени в член 16, точки 1 и 2, с цел определяне на подходящи програми или мерки.
- 4 Всяка страна осигурява в съответствие с вътрешното си законодателство оценка на ефективността на приложените програми и мерки.

Член 16 – Лица, за които са предназначени програмите и мерките за намеса

- 1 Всяка страна гарантира в съответствие с вътрешното си законодателство, че лицата, подлежащи на наказателно производство за някое от престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, могат да получат достъп до посочените в член 15, параграф 1 програми и мерки при условия, които не са нито увреждащи, нито противоречащи на правото на защита и на изискванията за справедлив и безпристрастен процес, и по-специално при надлежно спазване на правилата, управляващи принципа на презумпцията за невинност.
- 2 Всяка страна гарантира в съответствие с вътрешното си законодателство, че лицата, осъдени за някое от престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, могат да имат достъп до посочените в член 15, параграф 1 програми и мерки.
- 3 Всяка страна гарантира в съответствие с вътрешното си законодателство, че програмите или мерките за намеса са разработени или адаптирани така, че да се отговори на нуждите на развитието на децата, които са извършили сексуално престъпление, включително тези, които са под възрастта за наказателна отговорност, с цел да се третираат техните сексуални поведенчески проблеми.

Член 17 – Информация и съгласие

- 1 Всяка страна гарантира в съответствие с вътрешното си законодателство, че посочените в член 16 лица, на които са били предложени програми или мерки за намеса, са напълно информирани за основанията за предложението и дават своето съгласие за съответната програма или мярка при пълна осведоменост за фактите.
- 2 Всяка страна гарантира в съответствие с вътрешното си законодателство, че лицата, на които са предложени програми или мерки за намеса, могат да ги откажат, а в случая на осъдени лица, че те са осведомени за възможните последици от отказа.

Глава VI – Материално наказателно право

Член 18 – Сексуална злоупотреба

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че следните умишлени деяния представляват престъпление:
 - а участие в сексуални действия с дете, което, в зависимост от съответните разпоредби от националното законодателство, не е достигнало законната възраст за сексуални действия;
 - б участие в сексуални действия с дете, когато:
 - е използвана принуда, сила или заплаха; или
 - е извършена злоупотреба с установени отношения на доверие, власт или влияние върху детето, включително в рамките на семейството; или
 - е извършена злоупотреба с особено уязвимото положение на детето, по-специално поради умствено или физическо увреждане или положение на зависимост.
- 2 За целите на параграф 1 по-горе всяка страна определя възрастта, под която е забранено да се участва в сексуални действия с дете.
- 3 Разпоредбите на параграф 1.а нямат за цел да регулират сексуална дейност по взаимно съгласие между малолетни и непълнолетни.

Член 19 – Престъпления, свързани с детската проституция

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че следните умишлени деяния представляват престъпление:
 - а склоняване на дете към проституция или улесняване на участието на дете в проституция;
 - б принуждаване на дете към проституция или извличане на печалба или използване по друг начин на дете за такива цели;
 - в потребяване на детска проституция.
- 2 За целите на настоящия член изразът „детска проституция“ означава факта на използване на дете за сексуални действия, като при това се дават или обещават като заплащане пари или някаква друга форма на възнаграждение или предимство, без значение дали това заплащане, обещание или предимство са дадени на детето или на трето лице.

Член 20 – Престъпления, свързани с детската порнография

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че следните умишлени деяния, когато са осъществени без право, представляват престъпление:
 - a производство на детска порнография;
 - б предлагане или предоставяне на разположение на детска порнография;
 - в разпространяване или предаване на детска порнография;
 - г снабдяване с детска порнография за собствени цели или за друго лице;
 - д притежаване на детска порнография;
 - е съзнателно получаване на достъп чрез информационни и комуникационни технологии до детска порнография.
- 2 За целите на настоящия член изразът „детска порнография“ означава всеки материал, който визуално изобразява дете, участващо в реално или имитирано очевидно сексуално поведение, или всяко изображение на половите органи на дете за изначално сексуални цели.
- 3 Всяка страна може да си запази правото да не прилага изцяло или частично параграф 1.а и 1.д към производството и притежаването на порнографски материали:
 - които се състоят изключително от симулирани изображения или реалистични образи на несъществуващо дете;
 - с участието на деца, които са навършили определената в изпълнение на член 18, параграф 2 възраст, когато тези образи са произвеждани и притежавани от тях с тяхно съгласие и единствено за собствените им лични нужди.
- 4 Всяка страна може да си запази правото да не прилага изцяло или частично параграф 1.е.

Член 21 – Престъпления, свързани с участието на дете в порнографски представления

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че следните умишлени деяния представляват престъпление:
 - a склоняване на дете към участие в порнографски представления или насърчаване на дете да участва в подобни представления;
 - б принуждаване на дете към участие в порнографски представления или извличане на печалба или по друг начин експлоатиране на дете за такива цели;
 - в съзнателно посещаване на порнографски представления с участието на деца.

- 2 Всяка страна може да си запази правото да ограничи прилагането на параграф 1. в. до случаите, когато децата са били склонени или принудени в съответствие с параграф 1.а или б.

Член 22 – Морално разложение на деца

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране на умишлено заставяне за сексуални цели на дете, което не е достигнало определената в приложение на член 18, параграф 2 възраст, да бъде свидетел на сексуална злоупотреба или сексуални действия, дори и без да се налага да участва.

Член 23 - Съблазняване на деца за сексуални цели

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране на умишлено предложение, отправено чрез информационни или комуникационни технологии от пълнолетно лице, за среща с дете, което не е достигнало определената в приложение на член 18, параграф 2 възраст, за целите на извършване срещу него на някое от престъпленията, установени в съответствие с член 18, параграф 1.а, или с член 20, параграф 1.а, когато това предлагане е последвано от материализирани действия, водещи до такава среща.

Член 24 – Подпомагане, подбуждане и опит

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране като престъпления, когато са извършени умишлено, на подпомагането или подбуждането към извършване на някое от престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране, когато е извършено умишлено, на опитите за извършване на престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 3 Всяка страна може да си запази правото да не прилага изцяло или частично параграф 2 към престъпления, установени в съответствие с член 20, параграф 1.б, г, д и е, член 21, параграф 1.в, член 22 и член 23.

Член 25 - Юрисдикция

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, когато престъплението е извършено:
 - а на нейна територия; или
 - б на борда на кораб, плаващ под флага на тази страна; или
 - в на борда на въздухоплавателни средства, регистрирани съгласно законите на тази страна; или
 - г от някой от нейните граждани; или
 - д от лице, чието обичайно пребиваване е в тази страна.

- 2 Всяка страна се стреми да предприеме необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, когато престъплението е извършено срещу неин гражданин или срещу лице, чието обичайно пребиваване е в тази страна.
- 3 Всяка страна може при подписване или при депозиране на своя документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запази правото да не прилага или да прилага само при специални случаи или условия правилата за юрисдикция, посочени в параграф 1.д от настоящия член.
- 4 За целите на наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с членове 18, 19, 20, параграф 1.а и член 21, параграф 1.а и б от настоящата Конвенция, всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че нейната юрисдикция по отношение на параграф 1.г не е подчинена на условието деянията да са криминализирани на мястото, където са извършени.
- 5 Всяка страна може при подписване или при депозиране на своя документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запази правото да ограничи прилагането на параграф 4 от настоящия член по отношение на престъпленията, установени в съответствие с член 18, точка 1.б, второ и трето тире, до случаите, когато гражданите на страната имат обичайно пребиваване на нейна територия.
- 6 За наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с членове 18, 19, 20, параграф 1, буква а. и член 21 от настоящата Конвенция, всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че нейната юрисдикция по отношение на точка 1, букви г. и д. не е подчинена на условието наказателното преследване да може да бъде започнато единствено след жалба от жертвата или след известяване от страна на държавата, където е извършено престъплението.
- 7 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, в случаите, когато предполагаемият извършител се намира на нейна територия, и не е екстрадиран в друга страна по Конвенцията само въз основа на неговото гражданство.
- 8 Когато повече от една страна претендират за юрисдикция над предполагаемо престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция, заинтересованите страни, когато е уместно, се консултират помежду си с оглед определяне на най-подходящата юрисдикция за наказателно преследване.
- 9 Без да се засягат общите норми на международното право, настоящата Конвенция не изключва никоя наказателна юрисдикция, упражнявана от дадена страна в съответствие с нейното вътрешно законодателство.

Член 26 – Отговорност на юридическите лица

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че юридическо лице може да бъде подведено под отговорност за престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция, извършено в негова полза от физическо лице, което действа самостоятелно или като част от орган на юридическото лице, и което заема ръководна позиция в юридическото лице на основание на:
 - a представителна власт, дадена от юридическото лице;
 - б право да взема решения от името на юридическото лице;
 - в право да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.
- 2 С изключение на случаите, предвидени в параграф 1, всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че юридическо лице може да бъде подведено под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от посочено в параграф 1 физическо лице е направила възможно извършването на престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция, в полза на това юридическо лице от физическо лице, действащо под негово ръководство.
- 3 В съответствие с правните принципи на страната отговорността на юридическото лице може да бъде наказателна, гражданска или административна.
- 4 Тази отговорност не засяга наказателната отговорност на физическите лица, които са извършили престъплението.

Член 27 – Санкции и мерки

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, подлежат на наказание с ефективни, съразмерни и разубеждаващи санкции, наложени в зависимост от тяхната тежест. Тези санкции трябва да включват и наказания, водещи до лишаване от свобода, което може да доведе до екстрадиция.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че юридическите лица, подведени под отговорност в съответствие с член 26, подлежат на ефективни, съразмерни и разубеждаващи санкции, които включват парични глоби от наказателен или друг характер и евентуално други мерки, по-специално :
 - a изключване от правото на ползване на публични облаги или помощи;
 - б временна или постоянна забрана за упражняване на търговска дейност;
 - в поставяне под съдебен надзор;
 - г съдебна заповед за прекратяване на дейността.
- 3 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за:
 - a изземване и конфискация на:

- стоки, документи и други средства, използвани за извършване на престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция, или за улесняване на тяхното извършване;
 - приходи, получени от такива престъпления, или имущество, съответстващо на тези приходи;
- б временно или постоянно затваряне на всяко заведение, използвано за извършване на някое от престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, без да се засягат правата на *bona fide* трети страни, или временна или постоянна забрана извършителят да упражнява професионалните или доброволните дейности, включващи контакт с деца, в хода на които е извършено престъплението.
- 4 Всяка страна може да приеме други мерки по отношение на извършителите, като отнемане на родителски права или контрол или надзор на осъдени лица.
- 5 Всяка страна може да реши приходите от престъпления или имущество, конфискувано в съответствие с настоящия член, да бъдат прехвърляни в специален фонд за финансиране на програми за превенция и подпомагане на жертви на някое от престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 28 – Отегчаващи вината обстоятелства

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че следните условия, доколкото те не са част от съставните елементи на престъплението, могат, в съответствие със съответните разпоредби от вътрешното законодателство, да бъдат взети под внимание като утежняващи обстоятелства при определяне на санкциите за престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция:

- а престъплението сериозно е увредило физическото или психическото здраве на жертвата;
- б престъплението е предхождано или съпровождано с актове на мъчение или тежко насилие;
- в престъплението е извършено срещу особено уязвима жертва;
- г престъплението е извършено от член на семейството, от лице, което живее заедно с детето, или от лице, което е злоупотребило с властта си;
- д престъплението е извършено от няколко лица, действащи заедно;
- е престъплението е извършено в рамките на организирана престъпна група;
- ж извършителят вече е осъждан за престъпления от същия характер.

Член 29 – Предишни присъди

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да се вземат предвид, при определянето на санкциите, влезлите в сила присъди, произнесени от друга страна по отношение на престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Глава VII – Следствие, наказателно преследване и процесуално право

Член 30 – Принципи

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че разследването и наказателното производство се извършват във висшия интерес на детето и при зачитане на неговите права.
- 2 Всяка страна възприема подход за закрила на жертвите, като се гарантира, че следствието и наказателното производство не задълбочават изживяната от детето травма и че отговорът на наказателното правосъдие е последван от помощ, ако това е необходимо.
- 3 Всяка страна гарантира, че следствието и наказателното производство се разглеждат като приоритетни и се провеждат без неоправдано забавяне.
- 4 Всяка страна гарантира, че мерките, приложими по силата на настоящата глава, не са в ущърб на правото на защита и изискванията за справедлив и безпристрастен процес в съответствие с член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.
- 5 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки в съответствие с основните принципи на вътрешното си законодателство:
 - за да гарантира ефективно разследване и съдебно преследване на престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция, което може, когато е уместно, да доведе до разрешаване на операции под прикритие;
 - за да даде възможност на звена или следствени служби да идентифицират жертви на престъпленията, установени в съответствие с член 20, по-специално чрез анализиране на материали с детска порнография като фотографии и аудиовизуални записи, предавани или предоставяни чрез използване на информационни и комуникационни технологии.

Член 31 – Общи мерки за закрила

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки за закрила на правата и интересите на жертвите, включително и техните специфични потребности като свидетели, на всички етапи на разследването и наказателното производство, по-специално като:
 - a ги информира за техните права и за услугите на тяхно разположение, а също така (освен ако те не желаят да получават такава информация) за последващите действия по тяхната жалба, обвиненията, общия напредък на следствието или производството и тяхната роля в тях, както и за резултата по техните дела;

-
- б осигурява, най-малкото в случаите, в които жертвите и техните семейства могат да бъдат в опасност, възможност те да бъдат информирани, ако е необходимо, когато съденото или осъдено лице бъде пуснато на свобода временно или окончателно;
 - в предоставя възможност, по начин, съответстващ на процедурните норми на вътрешното законодателство, да бъдат изслушани, да представят доказателства и да избера начините, по които техните мнения, нужди и опасения да бъдат представени, пряко или чрез посредник, и взети под внимание;
 - г предоставя подходящи поддържащи услуги, така че техните права и интереси да бъдат надлежно представени и взети предвид;
 - д защитава личната им неприкосновеност, идентичност и образ, взема мерки в съответствие с вътрешното законодателство за предотвратяване на публично разпространяване на информация, която може да доведе до тяхното идентифициране;
 - е предпазва жертвите, техните семейства и свидетели от заплахи, преследване и повторно ставане на жертва на престъпление;
 - ж предотвратява контакта между жертвите и извършителите в съда и в помещенията на правоприлагащите служби, освен ако компетентните органи постановят друго, в интерес на детето или когато следствието или производство изискват такъв контакт.
- 2 Всяка страна гарантира, че още от първия си контакт с компетентните органи жертвите имат достъп до информация относно съответните съдебни и административни производства.
 - 3 Всяка страна гарантира, че когато могат да имат статут на страни по наказателното производство, жертвите получават достъп до правна помощ, предоставяна безплатно, при основания за това.
 - 4 Всяка страна трябва да предвиди възможност за органите на съдебната власт да определят специален представител на жертвата, когато, съгласно вътрешното законодателство, тя може да има статут на страна в наказателното производство и когато на лицата, упражняващи родителските права, е отнета възможността да представляват детето в такива производства поради конфликт на интереси между тях и жертвата.
 - 5 Всяка страна предоставя чрез законодателни или други мерки в съответствие с условията, предвидени от нейното вътрешно законодателство, възможности за групи, фондации, сдружения или правителствени и неправителствени организации да оказват помощ и/или подкрепа на жертвите с тяхно съгласие по време на наказателното производство по престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
 - 6 Всяка страна гарантира, че информацията, предоставяна на жертвите в съответствие с разпоредбите на настоящия член, им се представя по съобразен с тяхната възраст и зрялост начин и на език, който те разбират.

Член 32 – Образуване на производство

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че разследванията или наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, не са обусловени от заявлението или обвинението от страна на жертвата, както и че производството може да продължи дори и ако жертвата оттегли своите показания.

Член 33 – Давностен срок

Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че погасителната давност за образуване на производство по отношение на престъпленията, установени в съответствие с член 18, член 19, параграф 1, буква а. и б., и член 21, параграф 1, буква а. и б., тече за определен период от време, достатъчен, за да позволи ефективното започване на производството, след като жертвата достигне пълнолетие, и който е съизмерим с тежестта на съответното престъпление.

Член 34 – Разследване

- 1 Всяка страна приема необходимите мерки, за да гарантира, че лицата, звената или службите, отговарящи за разследванията, са специализирани в областта на борбата срещу сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца, или че служителите са обучени за тази цел. Такива звена или служби следва да разполагат с достатъчни финансови ресурси.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че несигурността относно действителната възраст на жертвата не е пречка за започване на наказателно разследване.

Член 35 – Изслушвания на детето

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че:
 - а изслушванията на децата се провеждат без неоправдано забавяне, след като фактите са били съобщени на компетентните органи;
 - б изслушванията на децата се осъществяват, когато е необходимо, в помещения, предназначени или приспособени за тази цел;
 - в изслушванията на децата се извършват от специално обучени за тази цел професионалисти;
 - г ако е възможно и когато е необходимо, едни и същи лица провеждат всички изслушвания на детето;
 - д броят на изслушванията е възможно най-ограничен, доколкото те са строго необходими за целите на наказателното производство;

- e детето може да бъде придружено от свой законен представител или, когато е уместно, от пълнолетно лице по негов избор, освен ако не е взето мотивирано решение в противоположен смисъл по отношение на това лице.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че всички изслушвания на жертвата или, когато е необходимо, тези на детето свидетел, могат да бъдат записвани на видео и така записаните изслушвания могат да бъдат приети като доказателства в хода на съдебното производство, в съответствие с нормите, предвидени от вътрешното ѝ законодателство.
- 3 Когато възрастта на жертвата е неустановена и има причини да се смята, че жертвата е дете, мерките, установени в параграфи 1 и 2, се прилагат до установяване на неговата възраст.

Член 36 – Наказателно съдебно производство

- 1 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки при надлежно спазване на правилата за автономия на правните професии, за да гарантира, че обучение по правата на децата и сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба с деца се предлага на всички лица, участващи в производство, по-специално на съдии, прокурори и адвокати.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира в съответствие с нормите, предвидени от вътрешното ѝ законодателство, че:
 - a съдията може да нареди заседанието да се проведе без присъствието на публика;
 - b жертвата може да бъде изслушана в съдебната зала неприсъствено, а именно, чрез използване на подходящи комуникационни технологии.

Глава VIII – Записване и съхраняване на данни

Член 37 – Записване и съхраняване на национални данни за лица, осъдени за сексуални престъпления

- 1 За целите на предотвратяването и съдебното преследване на престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да събира и съхранява в съответствие със съответните разпоредби за защита на личните данни и други подходящи правила и гаранции, предвидени от вътрешното законодателство, данните за самоличността и генетичния профил (ДНК) на лицата, осъдени за престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 2 При подписване или при депозиране на документа за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване, всяка страна съобщава на Генералния секретар на Съвета на Европа името и адреса на един единствен национален орган, отговарящ за целите на параграф 1 .
- 3 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че посочената в параграф 1 информация може да бъде предадена на

компетентните органи на друга страна в съответствие с условията, установени в вътрешното ѝ законодателство и в съответните международни инструменти.

Глава IX – Международно сътрудничество

Член 38 – Общи принципи и мерки за международно сътрудничество

- 1 Страните сътрудничат помежду си в съответствие с разпоредбите на настоящата Конвенция и чрез прилагането на съответните приложими международни и регионални инструменти, на споразумения на основата на еднородно или реципрочно законодателство и на вътрешното си право, във възможно най-голяма степен и с цел:
 - a предотвратяване и борба срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца;
 - б защита и оказване на помощ на жертвите;
 - в разследвания или производства във връзка с престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 2 Всяка страна предприема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че жертвите на престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция на територията на страна, различна от тази, в която те пребивават, могат да подадат жалба до компетентните органи на държавата си на пребиваване.
- 3 Ако страна, която поставя като условие за взаимна правна помощ по наказателни дела или по екстрадиция наличието на договор, получи молба за правна помощ или екстрадиране от страна, с която не е сключила такъв договор, тя може да счита настоящата Конвенция за правно основание за взаимна правна помощ по наказателни дела или екстрадиция по отношение на престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 4 Всяка страна се стреми да включи, където е уместно, превенцията и борбата срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца в програми за подпомагане на развитието в полза на трети държави.

Глава X – Механизъм за мониторинг

Член 39 - Комитет на Страните

- 1 Комитетът на страните се състои от представители на страните по Конвенцията.
- 2 Комитетът на страните се свиква от Генералния секретар на Съвета на Европа. Неговото първо заседание се провежда в рамките на една година след влизането в сила на настоящата Конвенция за десетата по ред подписала я и ратифицирала я страна. Комитетът заседава впоследствие по искане най-малко на една трета от страните или на Генералния секретар.
- 3 Комитетът на страните приема свой процедурен правилник.

Член 40 – Други представители

- 1 Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, Комисарят по правата на човека, Европейският комитет по проблемите на престъпността (CDPC), както и други съответни междуправителствени комитети към Съвета на Европа трябва да назначат по един свой представител в Комитета на страните.
- 2 Комитетът на министрите може да покани и други органи на Съвета на Европа да посочат свой представител в Комитета на страните след консултация с последните.
- 3 Представители на гражданското общество и по-специално на неправителствени организации могат да бъдат допуснати като наблюдатели в Комитета на страните по реда, установен със съответните правила на Съвета на Европа.
- 4 Представители, назначени по силата на параграфи 1–3 по-горе, участват в заседанията на Комитета на страните без право на глас.

Член 41 – Функции на Комитета на страните

- 1 Комитетът на страните следи за изпълнението на настоящата Конвенция. Правилникът за дейността на Комитета на страните определя процедурата за оценка на изпълнението на настоящата Конвенция.
- 2 Комитетът на страните улеснява събирането, анализа и обмена на информация, опит и добри практики между държавите за подобряване на техните възможности за превенция и борба срещу сексуалната експлоатация и сексуалната злоупотреба с деца.
- 3 Комитетът на страните също така, когато е необходимо:
 - а Улеснява ефективното използване и изпълнение на настоящата Конвенция, включително чрез идентифицирането на евентуални проблеми, както и на влиянието на всяка евентуална декларация или резерва, направена по нея;
 - б изразява мнение по всички въпроси, свързани с прилагането на настоящата Конвенция, и улеснява обмена на информация относно важни правни, политически и технологични развития.
- 4 При изпълнение на функциите си по настоящия член Комитетът на страните се подпомага от Секретариата на Съвета на Европа.
- 5 Европейският комитет по проблемите на престъпността (CDPC) трябва да бъде периодично информиран за дейностите, посочени в параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член.

Глава XI – Връзка с други международни инструменти

Член 42 – Връзка с Конвенцията за правата на детето на ООН и Факултативния протокол относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография

Настоящата Конвенция не засяга правата и задълженията, произтичащи от разпоредбите на Конвенцията за правата на детето на ООН и на Факултативния протокол относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография, а има за цел да укрепва предоставяната от тях защита и да развива и допълва съдържащите се в тях стандарти.

Член 43 – Връзка с други международни инструменти

- 1 Настоящата Конвенция не засяга правата и задълженията, произтичащи от разпоредбите на други международни инструменти, по които страните по настоящата Конвенция са или ще станат страни, които съдържат разпоредби по въпроси, уредени от настоящата Конвенция, и осигуряват по-добра закрила и помощ на деца-жертви на сексуална експлоатация и сексуално насилие.
- 2 Страните по Конвенцията могат да сключват двустранни или многостранни споразумения помежду си по въпросите, застъпени в настоящата Конвенция, с цел допълване или укрепване на нейните разпоредби или улесняване на прилагането на залегналите в нея принципи.
- 3 Страните, които са членки на Европейския съюз, в отношенията помежду си прилагат нормите на Общността и на Европейския съюз, доколкото съществуват норми на Общността или на Европейския съюз, управляващи конкретната застъпена тема и приложими за конкретния случай, без да се засягат предметът и целта на настоящата Конвенция и без да се засяга пълното ѝ прилагане по отношение на другите страни.

Глава XII – Изменения на Конвенцията

Член 44 – Изменения

- 1 Всяко предложение за изменение на настоящата Конвенция, представено от страна по нея, се предава на Генералния секретар на Съвета на Европа и се препраща от него до държавите-членки на Съвета на Европа, всяка подписала я страна, всяка страна, за която тя е в сила, Европейската общност, всяка държава, поканена да подпише настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 45, параграф 1, и всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 46, параграф 1.
- 2 Всяко изменение, предложено от страна по Конвенцията, се изпраща до Европейския комитет по проблемите на престъпността (CDPC), който представя на Комитета на министрите своето становище по предложеното изменение.
- 3 Комитетът на министрите разглежда предложеното изменение и представеното от CDPC становище и след консултации с държавите-нечленки на Съвета на Европа, които са страни по настоящата Конвенция, може да приеме изменението.
- 4 Текстът на всяко изменение, прието от Комитета на министрите в съответствие с параграф 3 от настоящия член, се изпраща на страните по Конвенцията за приемане.
- 5 Всяко изменение, прието в съответствие с параграф 3 от настоящия член, влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на едномесечен срок след датата, на която всички страни са информирали Генералния секретар, че са го приели.

Глава XIII — Заключителни разпоредби

Член 45 — Подписване и влизане в сила

- 1 Настоящата Конвенция е открита за подписване от държавите-членки на Съвета на Европа, от държавите, които не са негови членки, но са участвали в изработването ѝ, както и от Европейската общност.
- 2 Настоящата конвенция подлежи на ратификация, приемане или утвърждаване. Документите за ратификация, приемане или утвърждаване се депозират при Генералния секретар на Съвета на Европа.
- 3 Настоящата Конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата, на която пет подписали държави, включително най-малко три държави-членки на Съвета на Европа, са изразили съгласието си да бъдат обвързани с Конвенцията в съответствие с разпоредбите на предходния параграф.
- 4 По отношение на всяка посочена в параграф 1 държава или на Европейската общност, която впоследствие изрази съгласието си да бъде обвързана с нея, Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на документа за ратификация, приемане или утвърждаване.

Член 46 — Присъединяване към Конвенцията

- 1 След влизането в сила на настоящата Конвенция Комитетът на министрите на Съвета на Европа може, след консултация със страните по Конвенцията и получаване на тяхното единодушно съгласие, да покани всяка държава, която не е членка на Съвета на Европа и не е участвала в изработването на Конвенцията, да се присъедини към настоящата Конвенция, с решение, взето с мнозинството, предвидено в член 20, буква г) от Статута на Съвета на Европа и с единодушие на представителите на договарящите държави, които имат право да участват в Комитета на министрите.
- 2 По отношение на всяка присъединяваща се държава Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на документа за присъединяване при Генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 47 — Териториално приложение

- 1 Всяка държава или Европейската общност може към момента на подписване или при депозиране на документа за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване да посочи територията или териториите, за които се прилага настоящата Конвенция.
- 2 Всяка страна може по всяко последващо време чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да разшири прилагането на настоящата Конвенция до всяка друга територия, посочена в декларацията и за чиито международни отношения тя отговаря, или от чието име е упълномощена да поема задължения. По отношение на такава територия Конвенцията влиза в сила на първия

ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на декларацията от Генералния секретар.

- 3 Всяка декларация, направена съгласно предходните две алинеи, може да бъде оттеглена по отношение на всяка посочена в нея територия чрез уведомление, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от Генералния секретар.

Член 48 – Резерви

Не се допускат резерви по отношение на никоя от разпоредбите на настоящата Конвенция с изключение на изрично установените резерви. Всяка резерва може да бъде оттеглена по всяко време.

Член 49 – Денонсиране

- 1 Всяка страна може по всяко време да денонсира настоящата Конвенция чрез уведомление, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа.
- 2 Такова денонсиране влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от Генералния секретар.

Член 50 – Уведомяване

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите-членки на Съвета на Европа, всяка подписала държава, всяка държава-страна по Конвенцията, Европейската общност, всяка държава, поканена да подпише настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 45, и всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 46, за:

- а всяко подписване;
- б всяко депозиране на документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване;
- в всяка дата на влизане в сила на настоящата Конвенция в съответствие с членове 45 и 46;
- г всяко изменение, прието в съответствие с член 44, и датата, на която това изменение влиза в сила;
- д всяка резерва, направена в съответствие с член 48;
- е всяко денонсиране, извършено в изпълнение на разпоредбите на член 49;
- ж всеки друг акт, уведомление или съобщение, свързани с настоящата Конвенция.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха настоящата Конвенция.

Съставено в Ланзароте на 25-тия ден от месец октомври 2007 година на английски и френски език, като и двата текста са еднакво автентични, в един екземпляр, който ще бъде депозиран в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа изпраща заверени копия на всяка държава-членка на Съвета на Европа, на държавите-нечленки, които са участвали в изготвянето на настоящата Конвенция, на Европейската общност и на всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция.